

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

RMISP-120/2019/WPL

Warszawa, dnia 28 marca 2019 r.

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 15 stycznia 2019 r. znak GMS-WP-173-11/19 zawierające prośbę o przedstawienie opinii do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: „Projekt”) proszę przyjąć poniższe uwagi.

- 1) Projekt w art. 1 pkt 35 przewiduje dodanie po art. 130² ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego¹ nowego art. 130^{2a} wedle którego § 1 „*Wniesiony przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej środek zaskarżenia, który nie został należycie opłacony, sąd odrzuca bez wezwania do uiszczenia opłaty, jeżeli środek ten podlega opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia.*”. Sankcję taką ocenić należy jako zbyt surową i nie przyczyniającą się do przyspieszenia postępowania. Zauważyć należy, iż przedsiębiorcy jako uczestnicy obrotu prawnego na których nałożone są szczególne wymagania dotyczące starannego działania niejednokrotnie celem należytej ochrony swoich spraw korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników jakimi są adwokaci, radcy prawni czy rzecznicy

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, dalej: k.p.c.

L.dz. ....

Data wpływu 21-04-2019

patentowi. Projektowana regulacja nakłada więc daleko idący rygor (w postaci odrzucenia środka zaskarżenia bez wezwania do uiszczenia opłaty) na podmioty, które celem ochrony swoich spraw wykazują się starannością procesową. Przewidywanym skutkiem regulacji będzie więc jedynie wzrost liczby środków zaskarżenia, które będą przygotowywać profesjonalni pełnomocnicy, ale wnoszone będą bezpośrednio przez strony celem uniknięcia tego rygoru. Zauważyć też należy, iż przedmiotowa regulacja w swej istocie stanowi powrót do obowiązującego już wcześniej art. 130² § 3 k.p.c., a uchylonego w dniu 1 lipca 2009 r.², który spotkał się z daleko idącą krytyką.

- 2) Projekt w art. 1 pkt 145 przewiduje dodanie w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII po dziale II działu IIa k.p.c. dotyczącego postępowania w sprawach gospodarczych. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na projektowane:
  - a) art. 458² § 1 - 3 k.p.c. zgodnie z którymi pozew powinien zawierać wskazanie adresu poczty elektronicznej powoda albo jego oświadczenie, iż takowego nie posiada (§1). Również pierwsze pismo procesowe pozwanego wniesione po doręczeniu odpisu pozwu winno zawierać tego typu informację (§2). Wyżej wymienione wymogi uznane mają być za brak formalny pisma uniemożliwiający nadanie mu prawidłowego biegu (§3). O ile pozytywnie ocenić należy umożliwienie komunikacji stron w postępowaniu gospodarczym z sądem za pośrednictwem poczty elektronicznej, to już kwalifikacja braku informacji o adresie poczty elektronicznej jako braku formalnego uniemożliwiającego nadanie prawidłowego biegu (a więc w konsekwencji wezwanie do jego uzupełnienia) stoi w sprzeczności z naczelnym celem Projektu jakim jest postulat przyspieszenia postępowania cywilnego. W tym zakresie zasadnym wydaje się po prostu przyjęcie, iż brak podania adresu poczty elektronicznej jest równoznaczny z brakiem możliwości komunikacji tą drogą. Ewentualnie strona będzie mogła wskazać taki kanał komunikacji na późniejszym etapie. Uzasadnionym jest więc zmiana zaproponowanego przepisu.
  - b) art. 458⁷ § 3 k.p.c. przewidujący, iż powództwo wzajemne jest niedopuszczalne w sprawach gospodarczych. To ograniczenie *in genere* nie przyczyni się do szybszego

---

² Na mocy ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. poz. 1571).

rozpoznawania tego typu spraw, gdyż w miejsce jednej sprawy (obejmującej roszczenie pierwotne i wynikające z powództwa wzajemnego) sąd będzie musiał rozpoznać dwie odrębne sprawy, co prowadzić może do jego nadmiernego obciążenia.

- c) art. 458⁸ k.p.c. przewidujący instytucję tzw. umowy dowodowej. W tym zakresie zauważyć należy, iż jest to istotne *novum* w procesie cywilnym, które może przynieść wiele korzyści polegających na przyspieszeniu rozpoznawania spraw gospodarczych, ale wiążą się z nim również liczne obawy. Najistotniejsza dotyczy możliwości nadużywania tej instytucji wobec sektora MŚP przez dużych przedsiębiorców, wykorzystujących swoją pozycję ekonomiczną. W związku z powyższym sugeruje się ograniczenie możliwości stosowania tego rozwiązania w sporach gdzie jedną ze stron jest mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca.
- d) art. 458¹¹ k.p.c. zgodnie z którym *„Niezależnie od wyniku sprawy sąd może obciążyć kosztami procesu w całości lub w części stronę, która przed wytoczeniem powództwa zaniechała próby dobrowolnego rozwiązania sporu, uchylila się od udziału w niej lub uczestniczyła w niej w złej wierze i przez to przyczyniła się do zbędnego wytoczenia powództwa lub wadliwego określenia przedmiotu sprawy”*. Przepis ten uznać należy za zbędny w świetle ogólnych reguł odpowiedzialności za wynik procesu oraz jako niekorzystny dla wierzycieli (potencjalnych powodów). Może on bowiem prowadzić do uprzywilejowania nieuczciwych dłużników, którzy w prostych i oczywistych sprawach (np. polegających na dochodzeniu roszczeń pieniężnych z przeterminowanych faktur) mogą pozorować chęć ugodowego rozstrzygnięcia sporu celem późniejszego skorzystania przez powoda z drogi sądowej, a już po wytoczeniu powództwa próbować „wyłudzić” zwrot kosztów procesu powołując się na przedmiotowy przepis.
- 3) Projekt przewiduje także zmiany w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych³. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na projektowane:
- a) art. 4 pkt 19 Projektu przewidujący dodanie po art. 29 u.k.s.c. art. 29a u.k.s.c. zgodnie z którym *„Oplatę stałą w kwocie 100 złotych od jednej osoby, której wniosek dotyczy, pobiera się od wniosku o wezwanie na rozprawę świadka, biegłego lub strony, jeżeli*

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1398, dalej: u.k.s.c.

wniosek został złożony po zatwierdzeniu planu rozprawy” (ust. 1) oraz „W przypadku konieczności zarządzenia przymusowego sprowadzenia świadka lub biegłego pobiera się dodatkowo opłatę w kwocie 200 złotych.” (ust. 2). Przepis niniejszy dotyczy tylko spraw gospodarczych. Wskazać należy, że wprowadzenie stałej opłaty w wysokości 100 zł od wezwania jednego świadka, biegłego lub strony jest szczególnie niekorzystne dla przedsiębiorców i stanowi wyraz nieuzasadnionego różnicowania na niekorzyść ich sytuacji procesowej. Zrozumiałym jest chęć ustawodawcy do takiego ukształtowania postępowania by koncentracja materiału dowodowego następowała już na początkowym etapie procesu, jednak służyć temu ma instytucja prekluzji dowodowej. Dodatkowe narzędzia, tym razem o charakterze fiskalnym wydają się nadmiernym rygoryzmem. Wobec powyższego sugeruje się odstąpienie od powyższej regulacji.

- b) art. 4 pkt 41 Projektu przewidujący oznaczenie dotychczasowej treści art. 103 u.k.s.c. jako ust. 1 i dodanie ust. 2 i 3. Zwrócić tutaj należy uwagę na ust. 2 projektowanego przepisu wedle którego spółka handlowa „*powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki*”. Tym samym przepis ten przewiduje dodatkową przesłankę jaką musi spełnić osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, a będąca spółką handlową, ubiegając się o zwolnienie od kosztów sądowych. W konsekwencji oznacza to nie tylko utrudnienie dla przedsiębiorców chcących uzyskać zwolnienie (częściowe lub całkowite) od kosztów sądowych, ale także wprowadza wyłom od dotychczasowych zasad odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółek, w szczególności spółek kapitałowych. Wobec powyższego wskazane jest odstąpienie od przedmiotowego rozwiązania.
- c) Projekt przewiduje w końcu podwyższenie szeregu opłat sądowych (np. poprzez zmiany w sposobie wyliczania jak w art. 13 u.k.s.c., wprost podwyższenie stawki opłaty stałej jak w art. 29 u.k.s.c. czy wprowadzenie nowego rodzaju opłaty jak w art. 25b u.k.s.c.), do których zobowiązani będą także przedsiębiorcy dochodzący swoich należności przed sądami. W tym zakresie projektodawcy wskazują m.in. na fakt, iż w ciągu ostatnich 12 lat obowiązywania u.k.s.c. „*ciężar ekonomiczny opłat sądowych faktycznie*

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

wielokrotnie spadł” czy obecny ich system nie sprzyja motywowaniu stron do pozasądowego rozstrzygnięcia sporów. Zwiększenie powyżej wskazanych wymogów fiskalnych wobec przedsiębiorców, będących stronami postępowania wpłynie jednak negatywnie na warunki wykonywania działalności gospodarczej zwiększając ryzyko podejmowanych przez nich działań. Wobec powyższego zasadnym jest zaniechanie zmian w zakresie, w którym projekt przewiduje podwyższenie już istniejących opłat lub wprowadzenie nowych, dotychczas nieistniejących.

W związku z powyższym, zwracam się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie przedmiotowych uwag i w konsekwencji zainicjowanie stosownych działań legislacyjnych.

Z poważaniem,

ZAŚTĘPCA RZECZNIKA
MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Jacek Cieplak